

Dato: 20.05.2019 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: J.post ID:
20.05.2019 19/10048 19/104232
Saksbehandler: Nina Kolbjørnsen
Saksansvarlig: Grete Syrdal

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Eldrerådet	28.05.2019	034/19
Ungdomsrådet	27.05.2019	038/19
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	27.05.2019	031/19
Hovedutvalg for barn og unge	04.06.2019	052/19
Hovedutvalg for bistand og omsorg	05.06.2019	060/19
Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur	06.06.2019	049/19
Formannskapet	12.06.2019	128/19
Kommunestyret	19.06.2019	105/19

Helsetilstand og påvirkningsfaktorer i Bærum 2019-2022

Formannskapet-12.06.2019- 128/19

Innstilling:

1. Orientering om Bærum kommunes oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2019-2022 tas til orientering
2. Etter folkehelselovens § 5 annet ledd skal oversikten inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi.

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur-06.06.2019- 049/19

Innstilling:

1. Orientering om Bærum kommunes oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2019-2022 tas til orientering
2. Etter folkehelselovens § 5 annet ledd skal oversikten inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi.

Hovedutvalg for bistand og omsorg-05.06.2019- 060/19

Innstilling:

1. Orientering om Bærum kommunes oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2019-2022 tas til orientering
2. Etter folkehelselovens § 5 annet ledd skal oversikten inngå som grunnlag for arbeidet med

kommunens planstrategi.

Hovedutvalg for barn og unge-04.06.2019- 052/19

Innstilling:

1. Orientering om Bærum kommunes oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2019-2022 tas til orientering
2. Etter folkehelselovens § 5 annet ledd skal oversikten inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi.

Eldrerådet-28.05.2019- 034/19

Vedtak:

Orientering om Bærum kommunes oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2019-2022 tas til orientering.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-27.05.2019- 031/19

Vedtak:

1. Bærum kommune har en rekke aktivitets- og fritidstilbud for personer med nedsatt funksjonsevne. Rådet mener at brukerne må få hjelp og støtte til å benytte seg av tilbudene for å bli mer aktive i fritiden. Dette gjelder særlig personer som bor i omsorgsboliger.
2. Rådet anmoder administrasjonen om å sørge for at det er tilgjengelig oppdaterte grunnlagsdata av god kvalitet om folkehelse og levekår, og som blir oppdaterte minst hvert fjerde år.

1.

Ungdomsrådet-27.05.2019- 038/19

Rådets anbefaling:

Saken tas til orientering.

Ungdomsrådet mener at både elever, foreldre og lærere behøver økt kunnskap om påvirkningsfaktorer.

Ungdomsrådet-27.05.2019-038/19

Rådets anbefaling:

Saken tas til orientering.

Ungdomsrådet mener at både elever, foreldre og lærere behøver økt kunnskap om påvirkningsfaktorer.

Eldrerådet-28.05.2019-034/19

Vedtak:

Orientering om Bærum kommunes oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2019-2022 tas til orientering.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-27.05.2019-031/19

Vedtak:

1. Bærum kommune har en rekke aktivitets- og fritidstilbud for personer med nedsatt

funksjonsevne. Rådet mener at brukerne må få hjelp og støtte til å benytte seg av tilbudene for å bli mer aktive i fritiden. Dette gjelder særlig personer som bor i omsorgsboliger.

2. Rådet anmoder administrasjonen om å sørge for at det er tilgjengelig oppdaterte grunnlagsdata av god kvalitet om folkehelse og levekår, og som blir oppdaterte minst hvert fjerde år.

- 1.

Hovedutvalg for barn og unge-04.06.2019-052/19

Innstilling:

1. Orientering om Bærum kommunes oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2019-2022 tas til orientering
2. Etter folkehelselovens § 5 annet ledd skal oversikten inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi.

Hovedutvalg for bistand og omsorg-05.06.2019-060/19

Innstilling:

1. Orientering om Bærum kommunes oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2019-2022 tas til orientering
2. Etter folkehelselovens § 5 annet ledd skal oversikten inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi.

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur-06.06.2019-049/19

Innstilling:

1. Orientering om Bærum kommunes oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2019-2022 tas til orientering
2. Etter folkehelselovens § 5 annet ledd skal oversikten inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi.

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Orientering om Bærum kommunes oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2019-2022 tas til orientering
2. Etter folkehelselovens § 5 annet ledd skal oversikten inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi.

SAKEN I KORTE TREKK

Rådmannen legger i saken frem oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer for Bærum kommunen 2019-2022.

I henhold til folkehelseloven skal kommunen utarbeide en oversikt over befolkningens helsetilstand og påvirkningsfaktorer. Folkehelseutfordringer og ressurser skal identifiseres og oversikten skal være skriftlig og utarbeides hvert fjerde år. Oversikten skal jf. Forskrift om oversikt over folkehelsen § 3, inneholde opplysninger om og vurderinger av:

- Befolkningssammensetning
- Oppvekst- og levekårsforhold
- Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø
- Skader og ulykker
- Helserelatert adferd
- Helsetilstand

Oversikten skal baseres på opplysninger fra statlige helsemyndigheter og fylkeskommune, kunnskap fra relevante kommunale tjenester samt kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse.

Gjennom folkehelseloven er det forventet at kommunen bruker oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer som grunnlag for arbeidet med planstrategien og i arbeidet med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven. God oversikt over helse og påvirkningsfaktorer er en forutsetning for å beskrive folkehelseutfordringer og ressurser, og nødvendig for å planlegge og gjennomføre tiltak. Kommunens planstrategien skal vise hvilken retning arbeidet i kommunen skal ha, hvilke planer trengs for å utnytte de mangfoldige ressursene som kommunen har, samt hvilke planer trengs for å løse store utfordringer kommunen står ovenfor.

Tidligere behandling

Bærum kommune la frem i 2015 i arkiv id sak [15/1154](#) den første oversikten over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i henhold til folkehelseloven. I årene fra 2015 til 2018 (arkiv sak id [18/6376](#)) har kommunen orientert om det løpende oversiktsarbeid, i forbindelse med at Nasjonalt folkehelseinstitutt legger fram kommunale folkehelseprofiler.

Prosess og medvirkning internt

Helse og sosial har et delegert ansvar for det tverrsektorielle folkehelsearbeidet. Helse og sosial samarbeider med andre sektorer i oversiktsarbeidet og i ulike prosjekter og tiltak. Informasjon til denne saken er innhentet fra alle sektorene samt relevante nasjonale og kommunale statistikkbanker.

Betraktninger og veien videre

Gjennomgangen av kommunens helsetilstand og påvirkningsfaktorer gjengis i del 2 av saken. Selv som folkehelsen i Bærum generelt er god og levealderen høy, er det fortsatt ulikhet i helse mellom enkeltpersoner og befolkningsgrupper. Slike forskjeller kommer blant annet til syne i ulik forventet levealder etter utdanning, inntekt og andre sosioøkonomiske kjennetegn.

Den nye folkehelsemeldingen definert tre satsingsområder for folkehelsearbeidet: tidlig innsats for barn og unge, forebygging av ensomhet og mindre sosial ulikhet i helse. Det er naturlig at Bærum kommune tar med disse satsingsområdene inn i det videre arbeidet med folkehelse.

Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer vil bli brukt som grunnlag for arbeidet med planstrategien og i arbeidet med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven. Oversikten vil bli oppdatert årlig og det vil bli rapportert om det løpende folkehelsearbeidet i en årlig politisk sak. Etter folkehelselovens § 5 annet ledd skal oversikten for folkehelsen inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. Oversikten vil også bli lagt til grunn for arbeidet for nye, relevante, planer i kommunen.

I 2020 vil det rapporteres på kommunens løpende oversiktsarbeid sett i sammenheng med oversikt over helse og påvirkningsfaktorer i Bærum kommune 2019-2022.

Vedlegg:

Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer Bærum kommune 2019-2022	4458759
Folkehelseprofil Bærum 2019	4458760

DEL 2 – MER OM SAKEN:

Her presenteres det som ansees som noen av de viktigste funnene når det gjelder helsetilstand og påvirkningsfaktorer i Bærum kommune i 2019 og frem til 2022.

Befolkningssammensetning

- Per 1.1.2019 hadde Bærum kommune 126 841 innbyggere. Og befolkningen øker. Det er estimert at i 2037 vil det være mellom 158 000 og 166 000 innbyggere i Bærum, avhengig av boligutbyggingen.
- Aldersgruppen 20-64 år utgjør over halvparten av innbyggertallet i Bærum. Omtrent en fjerdedel av befolkningen er under 19 år og rundt fem prosent av befolkningen er over 80 år.
- Kvinner lever lengre enn menn og i Bærum blir kvinner i gjennomsnitt 84,7 år mens menn blir 80,9 år. Forventet levealder er høyere i Bærum sammenliknet med landet og Akershus fylke
- I 2018 hadde 17,4 prosent av befolkningen i Bærum innvandringsbakgrunn. Dette er noe høyere enn landsgjennomsnittet og for gjennomsnittet i Akershus fylke. De fem landene med høyest innvandringsandel i 2018 var landene Polen, Sverige, Iran, Filippinene og Pakistan.
- I 2018 bosatte Bærum 110 flyktninger hvorav 4 var enslige mindreårige. I 2017 var det en høyere andel flyktninger bosatt i Bærum enn i gjennomsnittstallet for Akershus fylke.
- Nesten sytti prosent av innbyggerne med innvandringsbakgrunn var sysselsatt i 2017. 63 prosent av deltagerne som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2016 var i arbeid eller utdanning året etter. Dette resultatet er høyere enn landsgjennomsnittet og gjennomsnittet for Akershus fylke.

Oppvekst og levekårsforhold

- Det er høy grad av inntektsulikhet i Bærum. Det vil si at det er stor forskjell mellom de som tjener mest og de som minst. Denne forskjellen er større i Bærum enn i Akershus fylke og i landet for øvrig.
- I Bærum var det i 2016 6,2 prosent av barn under 18 år som bodde i husholdninger med vedvarende lav inntekt. Andelen barn som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt har økt fra 4,5 prosent i 2013. Andelen barn i Bærum er lavere enn andelen for Akershus fylke og landet for øvrig.
- I Bærum har 87 prosent av befolkningen videregående skole eller høyere utdanning. Dette er en høyere andel sammenliknet med Akershus fylke og landet for øvrig. Andelen med kun grunnskole varierer mellom geografiske områder i Bærum.
- Frafallet i videregående skoler i Bærum var 12 prosent i perioden 2015-2017. Nivået ligger betydelig under landsgjennomsnittet og gjennomsnittet for Akershus fylke.
- Andelen som svarer at de trives på skolen er høyere i Bærum enn for resten av landet.
- Over 90 prosent av barn og unge svarte i 2017 at de har «minst en venn de kan stole fullstendig på og kan betro seg til om alt mulig». Dette er høyere enn for landet for øvrig.
- Det er en økning i andel som svarer at de er «ganske mye» eller «veldig mye» plaget av

- ensomhet fra 2014 til 2019 for både ungdomsskoleelever og videregående skole elever.
- Barn og unge i Bærum deltar i stor grad i organiserte aktiviteter på fritiden sin. Deltagelsen i organiserte fritidsaktiviteter synker med alder. Dette gjelder for begge kjønn. Deltagelse i organiserte aktiviteter er allikevel høyere i Bærum for alle aldersgrupper sammenliknet med landsgjennomsnittet.
 - Flesteparten av barn og unge i Bærum er fornøyd med nærområdet der de bor. Det er små forskjeller mellom kjønn og alder, men de eldre ungdommene er noe mer fornøyd enn barna på barneskolen.
 - Andelen som er fornøyd med lokaler som fungerer som møteplasser synker med alderen og andelen som er fornøyd i Bærum ligger lavere enn andel for samme indikator i Akershus Fylke og landet for øvrig.
 - Bærum kommune har et aktivt og rikt kulturtilbud med blant annet kulturelle arrangement, musser, galleri, kino, tre frivillighetsentraler, fem bibliotek, kulturskole, kulturell skolesekk, kulturell spaserstokk og ungdommens kulturmønstring.
 - Det finnes mange attraktive og tilgjengelige anlegg for egenorganisert aktivitet og rekreasjon i Bærum. Disse områdene brukes av alle aldersgrupper. Det finnes et godt nett av turløyper i Bærum som brukes både på vinters- og sommertid. Bærum har nærhet til både sjøen og marka.

Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø

- E18 og E16 går gjennom kommunen og skaper utfordringer med hensyn til veitrafikkstøy. 32 prosent av Bærums innbyggere utsatt for støy fra veitrafikk over 55dB.
- Antall støyutsatte personer fra trikk og T-bane har økt med 307 prosent fra 2011 til 2016. Dette skyldes åpning av Kolsåsbanen og flere avganger på T-banen.
- Luftforurensning medfører en helserisiko for innbyggerne i Bærum. Konsentrasjonen av svevestøv (PM_{2,5} og PM₁₀) og nitrogendioksyd (NO₂), overskrider de anbefalte helsebaserte luftkvalitetskriteriene fastsatt av Folkehelseinstituttet
- Det ikke er målt overskridelse av de juridisk bindende grenseverdiene for svevestøv (PM₁₀ og PM_{2.5}) eller NO₂ i Bærum i perioden 2015-2018.

Skader og ulykker

- I perioden 2015-2017 var det 11,7 personer per 1 000 i Bærum som ble behandlet for personskader på sykehus. Bærum ligger lavere enn fylkes- og landsgjennomsnittet, og antallet går svakt ned.
- I perioden 2015-2017 ble i 1,6 personer per 1 000 behandlet i spesialisthelsetjenesten etter hoftebrudd hvert år. Bærum ligger lavere enn fylkes- og landsgjennomsnittet, og antallet går svakt ned.

Helserelatert adferd

- Basert på tall fra befolkningsundersøkelsen i 2013 oppfyller 74 prosent av befolkningen Helsedirektorates anbefalinger for fysisk aktivitet
- Sammenliknet med nasjonale tall er ungdom i Bærum mer aktive enn landsgjennomsnittet
- Ungdata junior viser at det er variasjon i hvor fysisk aktivitet blant barn med ulik bakgrunn. Blant barn med lav sosial bakgrunn er det 19 prosent som er i fysisk aktivitet minst fem ganger i uka, mot 33 prosent blant barn med høy sosial bakgrunn.
- Andelen elever på ungdomsskolen og videregående skoler i Bærum som svarer at de har vært tydelig beruset siste år er høyere for alle aldre enn andelen i landet.

- Seks prosent av ungdomsskoleelever svarer at de har brukt hasj eller marihuana en gang eller mer i løpet av det siste året i Ungdata 2019. Dette er en økning fra 2014 og 2017 på 2 prosent. Dette er en høyere andel enn landsgjennomsnittet på 3 prosent.
- 25 prosent av videregående skole elever svarer at de har brukt hasj eller marihuana en gang eller mer i løpet av det siste året i 2019. Dette er en betydelig større andel enn landsgjennomsnittet på 12 prosent.
- I Ungdata-undersøkelsen 2019 svarer 11-12 prosent av barn og unge, at de har blitt utsatt for vold eller trusler om vold. Dette er på samme nivå som for landet for øvrig.
- I Ungdata- undersøkelsen 2019 svarer hele 26 prosent av jenter og 11 prosent av gutter på videregående skole sier at de i løpet av det siste året har blitt befølt mot sin vilje på en seksuell måte.
- I Ungdata- undersøkelsen 2019 viste resultatene for det som betegnes som seksuelle overgrep at 13 prosent jenter og 4 prosent gutter oppgir at de har blitt presset til seksuelle handlinger det siste året.

Helsetilstand

- En større andel barn og unge i Bærum sammenliknet med landsgjennomsnittet svarer at de er fornøyd med helsa si.
- De fleste tidlig dødsfall blant personer 0-74 år i Bærum skyldes kreft og hjerte- og karsykdommer. Dødeligheten er høyere for menn enn for kvinner for alle dødsårsaker.
- Selv om dødeligheten av kreft har gått ned, har det vært en økning av nye tilfeller av kreft blant befolkningen i Bærum.
- Sammenliknet med statistikk for landet er det færre nye tilfeller av tykk- og endetarms kreft og lungekreft i Bærum, mens det er flere nye tilfeller av hudkreft og brystkreft i Bærum.
- Det har vært en økning i antall bruker av legemidler til behandling av type 2-diabetes både på landsbasis og i Bærum. Antall brukere er lavere i Bærum sammenliknet med tall fra landet for øvrig.
- Det har vært en nedgang i antall som dør av hjerte- og karsykdommer i Bærum fra 2004 til 2017. Antall som dør er lavere i Bærum sammenliknet med landet for øvrig. Det er færre kvinner enn menn som dør av hjerte- og karsykdommer i Bærum.
- Antall brukere i primærhelsetjenesten grunnet psykiske sykdommer og lidelser i alderen 0-74 år har økt fra 2004 til 2017 i Bærum. Dette gjelder også blant yngre brukere 15-29 år. Antall brukere i Bærum ligger under antall brukere for hele landet og for Akershus fylke.
- Det vært en økning i andel som rapporterer at de er plaget av depressive symptomer. Det er en høyere andel jenter som svarer at de er plaget av depressive symptomer enn gutter. Bærum skiller seg ikke nevneverdig ut fra landsgjennomsnittet når det gjelder andel som rapporterer at de er plaget av depressive symptomer.

Behandlingen i møtet 12.06.2019 Formannskapet

Votering:

Likelydende forslag fra hovedutvalgene ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet-12.06.2019- 128/19:

Innstilling:

1. Orientering om Bærum kommunes oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2019-2022 tas til orientering
2. Etter folkehelselovens § 5 annet ledd skal oversikten inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi.

Behandlingen i møtet 06.06.2019 Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur

Votering:

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur-06.06.2019- 049/19:

Innstilling:

1. Orientering om Bærum kommunes oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2019-2022 tas til orientering
2. Etter folkehelselovens § 5 annet ledd skal oversikten inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi.

Behandlingen i møtet 05.06.2019 Hovedutvalg for bistand og omsorg

Votering:

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

Hovedutvalg for bistand og omsorg-05.06.2019- 060/19:

Innstilling:

1. Orientering om Bærum kommunes oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2019-2022 tas til orientering
2. Etter folkehelselovens § 5 annet ledd skal oversikten inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi.

Behandlingen i møtet 04.06.2019 Hovedutvalg for barn og unge

Votering:

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

Hovedutvalg for barn og unge-04.06.2019- 052/19:

Innstilling:

1. Orientering om Bærum kommunes oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2019-2022 tas til orientering
2. Etter folkehelselovens § 5 annet ledd skal oversikten inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi.

Behandlingen i møtet 28.05.2019 Eldrerådet

Votering:

Rådmannens forslag tas til orientering.

Eldrerådet-28.05.2019- 034/19:

Vedtak:

Orientering om Bærum kommunes oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2019-2022 tas til orientering.

Behandlingen i møtet 27.05.2019 Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Forslag fremmet av ,

Marit Holm (AP) fremmet følgende forslag:

Bærum kommune har en rekke aktivitets- og fritidstilbud for personer med nedsatt funksjonsevne. Rådet mener at brukerne må få hjelp og støtte til å benytte seg av tilbudene for å bli mer aktive i fritiden. Dette gjelder særlig personer som bor i omsorgsboliger.

Forslag fremmet av ,

Magnar Danielsen (H) fremmet følgende forslag:

Rådet anmoder administrasjonen om å sørge for at det er tilgjengelig oppdaterte grunnlagsdata av god kvalitet om folkehelse og levekår, og som blir oppdaterte minst hvert fjerde år.

Rådsmannen v/Hilde Rosenlund innledet til saken.

Votering:

Rådsmannens forslag ble enstemmig tatt til orientering.

Holms forslag ble enstemmig vedtatt.

Danielsens forslag ble enstemmig vedtatt.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-27.05.2019- 031/19:

Vedtak:

1. Bærum kommune har en rekke aktivitets- og fritidstilbud for personer med nedsatt funksjonsevne. Rådet mener at brukerne må få hjelp og støtte til å benytte seg av tilbudene for å bli mer aktive i fritiden. Dette gjelder særlig personer som bor i omsorgsboliger.
2. Rådet anmoder administrasjonen om å sørge for at det er tilgjengelig oppdaterte grunnlagsdata av god kvalitet om folkehelse og levekår, og som blir oppdaterte minst hvert fjerde år.

1.

Behandlingen i møtet 27.05.2019 Ungdomsrådet

Votering:

Saken ble enstemmig tatt til orientering.

Ungdomsrådet-27.05.2019- 038/19:

Rådets anbefaling:

Saken tas til orientering.

Ungdomsrådet mener at både elever, foreldre og lærere behøver økt kunnskap om påvirkningsfaktorer.